

Verduurzaming jachthavens
Blauwe Vlag

Normen Groene
Wimpel 2018-2020

Inleiding.

De Blauwe Vlag wappert meer dan 30 jaar in Nederland. Van enkele jachthavens in de jaren '80 is het keurmerk uitgegroeid tot 123 aanvragen in 2017.

In Nederland is de discussie ontstaan om méér met de Blauwe Vlag te doen dan de internationale criteria stellen. Duurzaamheid is daarbij het uitgangspunt. Waren in de vorige eeuw milieu (en veiligheid) uitgangspunten, nu zien we in onze maatschappij een toename van bedrijven die verantwoord willen ondernemen. Internationale concerns als Akzo en Unilever hebben doelstellingen daartoe geformuleerd. Ook in de vrijetijds-economie neemt de belangstelling toe: Green Key (aanvankelijk ook voornamelijk gericht op milieu) heeft een enorme groei doorgemaakt en is inmiddels een zeer gerespecteerd label (zie onderzoek consumentenbond). Green key kent inmiddels bijna 600 bedrijven die zich hebben laten certificeren op duurzaamheid. Voor de Blauwe Vlag ligt naar analogie daarvan een enorme kans. Voor de koplopers, die als eerste meedoen ligt er bovendien een kans zich als koploper Blauwe Vlag jachthavens te promotioneel onderscheiden.

Er zijn discussies gevoerd met Blauwe Vlag deelnemers (in november 2011). In deze discussie waren o.a. De Den Daas Groep, Jachthaven Zaadnoordijk, Gemeentelijke Haven Middelharnis, Jachthaven Het Anker, Marina Port Zélande, HISWA Vereniging, Stichting KMKV en FEE Nederland betrokken. Uit deze bespreking is naar voren gekomen dat de Blauwe Vlag gehandhaafd moet blijven als keurmerk voor een milieuvriendelijke jachthaven, maar dat de criteria mogen worden uitgebreid met duurzame aspecten van de accommodatie. Deze extra normen leiden tot het verwerven van een extra erkenning: de Groene Wimpel, boven op de Blauwe Vlag.

Waarom een Groene Wimpel?

Blauwe Vlag jachthavens doen mee om een aantal redenen:

1. De jachthaven heeft behoefte aan **verdere verduurzaming** van hun accommodatie. Met de uitgebreide criteria van de Blauwe Vlag koplopers krijgen de havenmanagers een goed instrument in handen. Een set van beproefde criteria uit Green Key programma. Er wordt samen met de keurmeesters van de Blauwe Vlag een proces ingegaan om de haven op breed vlak te verduurzamen. Van duurzame verlichting, energieopwekking/besparing/verbruik, duurzame inkoop, ketenverantwoordelijkheid, personeelsrelaties, bestudering verbruiksgegevens en vergelijking met elkaar etc.
2. De Blauwe Vlag jachthaven die koploper is krijgt een **extra waardering** van de Blauwe Vlag en FEE-Nederland. Een extra waardering indien aan de criteria wordt voldaan. Met deze extra waardering kan de jachthaven zich als duurzame jachthaven in de markt **profiëren**. We pretenderen niet dat dit direct leidt tot een verhoging van de business, maar het leidt wel tot een betere uitstraling en profileringsmogelijkheden van de jachthaven en het legt daarmee de basis voor goodwill, niet alleen bij de consument, maar ook bij de lokale en regionale overheden. Het is overigens ook aan de jachthaven zélf hier actief mee aan de slag te zijn.
3. **Kennis delen**. Door gezamenlijk op te gaan voor de extra normen wordt een band ontwikkeld tussen de koplopers. De Blauwe Vlag Nederland ondersteunt en faciliteert. We willen kennis delen, o.a. kennis over verbruiksgegevens van de deelnemende jachthavens. Verbruiksgegevens van energie/gas/water om te vergelijken, oftewel te benchmarken.

Nadrukkelijk zij hierbij vermeld dat de gegevens die de jachthavens indienen uitsluitend voor dit doel gebruikt worden en NIET aan derden ter beschikking worden gesteld.

4. We hebben gezien dat deelnemers van Green Key enorme **besparingen** hebben bereikt door vanwege kennistoename, bewustwording en gerichte investeringen (ook wel het laaghangend fruit genoemd).

De Groene Wimpel in de praktijk.

In maart 2013 zijn de Groene Wimpel normen vastgesteld. Deze werden ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur van FEE Nederland. De verdeling van de verplichte normen en het aantal optionele normen dat in de loop van de jaren zou moeten worden ingevuld. Hierbij komt een systeem van een groeiend aantal optionele normen in jaar 1, jaar 3, jaar 5 etc.

Deelnemers die voor de Groene Wimpel in aanmerking willen komen kunnen dat kenbaar maken aan het secretariaat van de Blauwe Vlag

De deelnemende jachthavens krijgen bij aanvang van hun Blauwe Vlag / Groene Wimpel de keuring in januari van het volgende jaar. De keuring richt zich dan specifiek op de Groene Wimpel criteria. Op basis van deze keuring zal de nationale jury (die altijd in februari bijeenkomt) besluiten de Groene Wimpel toe te kennen. Omdat de haven dan al in januari geïnspecteerd is zal er in de zomer van dat eerste jaar Groene Wimpel geen verdere inspectie plaatsvinden. In de zomer van het daarop volgende jaar wordt de haven voor de internationale normen van de Blauwe Vlag gekeurd, het jaar daarop komen de Groene Wimpel criteria weer aan de orde, enz.

Groene Wimpel criteria.

Voor het verdienen van de Groene Wimpel boven op de Blauwe Vlag zal voldaan moeten worden aan de geldende Blauwe Vlag normen die door FEE International zijn vastgesteld. Daarboven heeft de ondernemer extra duurzame inspanningen verricht van **13 verplichte** criteria én **43 optionele (was 23)** criteria van de Groene Wimpel. De keuze van optionele criteria is aan de ondernemer. Deze verplichte en optionele normen zijn in dit document verder uitgewerkt.

Het aantal in te vullen optionele criteria zal in de loop van de jaren groeien om de deelnemende jachthavens op duurzaamheidsgebied te blijven uitdagen. Naast de 13 verplichte normen voldoet de jachthaven aan:

- Jaar 1 20 optionele normen (was 11)
- Jaar 3 25 optionele normen (was 14)
- Jaar 5 31 optionele normen. (was 17)

1. Management

1. De duurzaamheids of MVO-verklaring V

Norm:

De jachthaven heeft een MVO-verklaring opgesteld waarin zij haar doelstelling(en) rondom duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft vastgelegd. De verklaring is geplaatst op de website en is zichtbaar opgehangen voor de gast.

Toelichting:

Een MVO verklaring is een verklaring van de hoogst leidinggevende van de jachthaven, waarin aangegeven wordt dat duurzaamheid, MVO, integraal onderdeel is van de bedrijfsvoering.

De verklaring besteedt minimaal aandacht aan:

- algemene MVO doelstellingen/ duurzaamheidsbeleid op hoofdlijnen,
- zorg voor people/planet/profit als structureel onderdeel van bedrijfsdoelstellingen,
- dat uitvoering werkzaamheden in overeenstemming is met ondernemingsbeleid en vastgestelde procedures,
- algemene regels t.a.v. de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid van de onderneming met betrekking tot het voldoen aan wettelijke voorschriften, scholing van medewerkers en registratie/monitoren van milieuprestaties van de onderneming.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle zichtbaarheid MVO-verklaring voor de gast. Verplicht geplaatst op de website. Administratieve controle inhoud schriftelijke MVO-verklaring.

1.2 Duurzaamheidsprogramma V

Norm:

De jachthaven heeft een duurzaamheidsprogramma voor de komende drie jaar opgesteld en stelt dit jaarlijks bij.

Toelichting:

Het duurzaamheidsprogramma geeft per jaar aan welke duurzaamheids- en milieumaatregelen de haven zal nemen om onder meer de verbruiken van gas, water, elektra, linnengoed en de hoeveelheid afval (afvalpreventie) in die periode te verminderen en de afvalscheiding te verbeteren. Verder geeft de haven aan welke activiteiten en maatregelen ze verder neemt om duurzaamheid continu te bevorderen (bijvoorbeeld in ieder geval op het gebied van inkopen, vervoersmanagement, maatschappelijke betrokkenheid etc.). Bij voorkeur worden de criteria van de Blauwe Vlag als leidraad genomen (gebruik bijvoorbeeld de hoofdstukindeling van de handleiding als kopjes in het duurzaamheidsprogramma, zie het voorbeeld in de bijlage) zeker in combinatie met de plannen voor toekomstige ontwikkelingen. In de opbouw van de drie jaar dienen voor het eerste (lopende) jaar concrete punten uitgewerkt te zijn. Het is als het ware een af te werken actielijst. Voor de jaren daarna neemt de onzekerheid toe en kunnen er dus ook meer 'gewenste' maatregelen ingevuld worden. Hier komen "wensen en dromen" aan bod.

Controle: Administratieve controle inhoud duurzaamheidsprogramma.

1.3 Registratiesysteem V

Norm:

De jachthaven registreert jaarlijks de verbruiksgegevens van gas, water, elektriciteit, afval en en (optioneel) schoonmaakmiddelen. Deze gegevens worden omgerekend naar kengetallen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het xcel sheet.

Toelichting:

Het registratiesysteem dient in ieder geval de volgende gegevens als resultaat te laten zien:

- hoeveelheden gas, elektra, water,
- alle kosten voor gas, elektra, water,
- kosten per eenheid verbruik van gas, elektra, water, afval,
- eventueel: registratie van de aparte bedrijfsonderdelen die de jachthaven betreft (zwembad/restaurant/spvoorzieningen/bar).

Controle:

Administratief.

2. Medewerkers

2.1 Geïnformeerd personeel V

Norm:

Alle medewerkers zijn geïnformeerd over de Blauwe Vlag status van de jachthaven en het MVO/duurzaamheidsbeleid.

Toelichting:

Naast het algemene MVO/duurzaamheidsbeleid is het belangrijk dat ook alle medewerkers geïnformeerd zijn en blijven over specifieke eigen bijdragen die verband houden met zijn/haar taak (te weten afval, schoonmaak, registratie nutsverbruiken/water- en energiebesparing, communicatie met gasten). Voldoen aan deze norm kan op meerdere manieren, bijvoorbeeld:

- De ondernemer/manager van de jachthaven verklaart dat alle medewerkers van de jachthaven op de hoogte zijn van het Blauwe Vlag programma. Dat alle medewerkers zodanig geïnstrueerd zijn dat zij tijdens hun werkzaamheden / taken handelen naar de normen van de Blauwe Vlag.
- Minstens 1 keer per jaar vindt een bijeenkomst plaats waarbij duurzaamheidszaken en/of de Blauwe Vlag-normen zijn besproken.
- Indien met uitzendkrachten gewerkt wordt is het advies zo'n bijeenkomst met het uitzendbureau te organiseren

Controle:

Administratieve controle in werkinstructie of inwerkprotocol nieuwe medewerkers (seizoenskrachten).

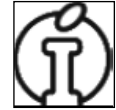
2.2 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer heeft bovenop de maatregelen uit dit hoofdstuk nog 1 maatregel genomen om water te besparen.

3. Communicatie (met gasten)

3.1 Blauwe Vlag certificaat en vlag(gen) - V

Norm:

Het Blauwe Vlag certificaat is voor bezoekers het gehele jaar rond zichtbaar opgehangen. Het logo van de Blauwe Vlag is op de website geplaatst, er is een link naar de website van de Blauwe Vlag..

Toelichting:

Het is van groot belang dat de deelnemers over de Blauwe Vlag communiceren. Dat kan de Blauwe Vlag organisatie niet in haar eentje. Bovendien zijn Blauwe Vlag bedrijven "lichtende voorbeelden": in de sector, die laten zien hoe het ook (beter) kan .

Controle:

Visuele controle tijdens bedrijfsbezoek en . bezoek aan de website

3.2 Gasttevredenheid. (O)

Norm:

De deelnemer verzamelt en analyseert continu gegevens rondom de **gasttevredenheid** en gebruikt deze gegevens om de dienstverlening te verbeteren.

Toelichting:

Binnen Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen zijn de bevindingen en ervaringen van gasten met uw organisatie een belangrijke indicator voor de mate waarin u slaagt in het voldoen aan de verwachtingen van uw gasten. Door actief navraag te doen naar de ervaringen van uw gasten met uw organisatie en diensten geeft u vorm aan deze verantwoordelijkheid. De vraagstelling dient niet alleen te gaan over duurzaamheidsaspecten, maar omvat het totale spectrum van uw product.

Door het meten en analyseren van de gasttevredenheid verkrijgt de deelnemer een goed beeld van kwaliteit van uw huidige dienstverlening. Door het analyseren van de uitkomsten van de verzamelde gegevens en het vertalen van deze naar verbeteracties, verbetert de deelnemer de kwaliteit van het product en de service niveau naar de gasten.

Gasttevredenheidonderzoek kan zowel plaats vinden op basis van een eigen systematiek als door gebruik van openbare 'review' websites, mits hier actief mee om wordt gegaan (analyse en opvolging).

Controle:

Document - De keurmeester controleert het document waaruit blijkt dat gegevens worden verzameld, op welke wijze de inzameling van de gegevens plaats vindt, hoe deze gegevens worden geanalyseerd en op welke wijze opvolging gegeven wordt aan de conclusies.

3.3 Communicatie besparingen (O)

Norm:

De deelnemer communiceert op minimaal 2 plaatsen binnen de organisatie met gasten over waterbesparing, afvalscheiding en/of energiebesparing.

Toelichting:

De meerwaarde van het keurmerk komt o.a. voort uit het communiceren van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen naar uw gasten, leveranciers en de overige partijen waar u mee samenwerkt (stakeholders). Deze norm betreft praktische communicatie om het gedrag van bezoekers en gasten te beïnvloeden. Voorbeelden hiervan zijn:

- * een tekst bij alle dubbele spoelknoppen: Gebruik deze knop om water te besparen;
- * tekst boven alle prullenbakken: Help us save the planet. Recycle!.

Controle:

Visueel - De keurmeester controleert tijdens de rondgang de aanwezigheid en inhoud van de communicatie uitingen. De deelnemer zorgt dat de items eenvoudig toegankelijk zijn.

3.4 Communicatie Leveranciers (O)

Norm:

De deelnemer verstuurt minimaal 1 maal per jaar een communicatie uiting naar de leveranciers over de MVO inspanningen/Groene Wimpel Blauwe Vlag;
en/óf

De deelnemer laat in het kader van ketenverantwoordelijkheid duurzaamheidsverklaringen ondertekenen door de leveranciers (B)

Toelichting:

Door leveranciers structureel te informeren over uw MVO inspanningen stimuleert de deelnemer de leveranciers om mee te bewegen in de duurzame ontwikkeling.

A) Voorbeelden van de communicatie uitingen voor uw leveranciers zijn o.a. het versturen van het MVO Jaarverslag, het versturen van een nieuwsbrief met MVO informatie.

B) De duurzaamheidsverklaringen zijn individueel en betreffen verklaringen van de leveranciers die tezamen minimaal 80% van de inkoopwaarde vertegenwoordigen.

Vanwege het specifieke karakter van een aantal normen in dit hoofdstuk is een Green Key document beschikbaar. Bij deze norm kunt u gebruik maken van het document 'Hulpmiddel - Ketenverantwoordelijkheid formulier leveranciers'. Wenst u het document ook als bewijsmateriaal te gebruiken dan kunt u het document uploaden bij de eerste norm van deze DoeHetZelf-keuring of u legt het document tijdens de keuring ter inzage klaar.

Controle:

(A) Visueel - De keurmeester controleert de communicatie uitingen naar de leveranciers.

(B) Document - De deelnemer kan gebruik maken van ingevulde voorbeeld documenten 'Duurzaam inkoopbeleid en ketenverantwoordelijkheid' als bewijsmateriaal.

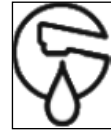
3.5 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer publiceert bovenop de normen in dit hoofdstuk nog minimaal 1 communicatie uiting van de MVO inspanningen van de organisatie.

4. Water

4.1. Waterbesparing kranen, douches en wc's – V

Norm:

De jachthaven past waterbesparende maatregelen toe bij kranen, douches en wc's.

Toelichting:

De doorstroming van tappunten bij wastafels is maximaal 6 liter per minuut.

De doorstroming van douches is maximaal 9 liter per minuut.

Voor de spoeling van alle toiletten wordt niet meer dan 6 liter water gebruikt.

Uitzonderingen:

Bij wc's geldt bij gebruik van grijswater een maximum van 9 liter per spoeling. Bij het gebruik van een stortbak met een stopknop (die duidelijk staat aangegeven), mag de maximale spoeling 9 liter bedragen.

Controle:

Bij de controle wordt steekproefsgewijs de doorstroming gemeten.

4.2 Extra Waterbesparing douches en wastafels-1 O

Norm:

De jachthaven past extra waterbesparende maatregelen toe bij kranen en douches.

Toelichting:

De doorstroming van tappunten bij wastafels is maximaal 5 liter per minuut.

De doorstroming van douches is maximaal 8 liter per minuut.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en steekproefsgewijze meting van de doorstroming.

4.3 Extra Waterbesparing douches en wastafels-2 O

Norm:

De jachthaven past extra waterbesparende maatregelen toe bij kranen en douches.

Toelichting:

De doorstroming van tappunten bij wastafels is maximaal 5 liter per minuut.

De doorstroming van douches is maximaal 6 liter per minuut.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en steekproefsgewijze meting van de doorstroming.

4.4 Technieken Extra waterbesparing O

Norm:

De jachthaven past extra waterbesparende maatregelen toe.

Toelichting:

Aanvullend op de beperking in de waterdoorstroming wordt door de jachthaven een extra systeem ingezet om het drinkwaterverbruik terug te dringen.

Hierbij kan gedacht worden aan het toepassen van druk- of sensorcransen, een systeem om de waterdoorstroom gemakkelijk tijdelijk te stoppen, een betaalsysteem (muntjes, sep key), het gebruik van grijswater voor bijvoorbeeld toiletspoelingen, een waterhergebruik systeem etc.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle. Maatregel moet wel een substantiële besparingsbijdrage leveren.

4.5 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer heeft bovenop de maatregelen uit dit hoofdstuk nog 1 maatregel genomen om water te besparen.

5. Schoonmaak

5.1 Milieuverantwoorde schoonmaak V

Norm:

Sanitair- en interieurreinigers dienen van een erkend milieukeurmerk voorzien te zijn. Met betrekking tot de andere schoonmaakmiddelen geldt dat er geen gebruik gemaakt mag worden van middelen die: chloor, ammonia, fosfaten of meer dan 5% non ionische stoffen bevatten.

Toelichting:

Sanitair- en interieurreinigers dienen een milieukeurmerk te hebben, bijv. Europees Ecolabel, Nordic Swan en Blauwe Engel) Voorbeelden zijn opgenomen in de algemene bijlage maar ook te vinden op www.milieucentraal.nl

Bij uitbesteding van de schoonmaakactiviteiten dient bij de eerstvolgende contractherziening maar zeker binnen 1 jaar na de eerste beoordeling voor de Blauwe Vlag het contract te worden herzien met bovenstaande voorwaarden.

Uitzondering:

Specifieke reinigingsmiddelen die periodiek of in geval van calamiteit toegepast moeten worden vanuit de wetten voor ARBO, hygiëne en/of voedselveiligheid (HACCP) vallen niet onder deze norm.

Controle:

Administratieve controle op keurmerken, product infobladen schoonmaakmiddelen (in duurzaamheidsarchief), administratieve controle contract uitbesteding schoonmaakactiviteiten (in duurzaamheidsarchief), visuele controle schoonmaakmiddelen.

5.2 Dosering schoonmaakmiddelen V

Norm

De onderneming past voor de schoonmaakactiviteiten een optimale dosering toe. Dit kan alleen geschieden door systematische toepassing van doseerapparatuur. Dit kan zijn, een doseringssysteem op de fles(knijpreservoir), een systeem waarbij patronen worden toegepast, automatische doseeruitgifte,/doseerstation

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle aanwezigheid

5.3 Microvezel doekjes O

Norm:

Voor de dagelijkse schoonmaakactiviteiten maakt de jachthaven gebruik van microvezel doekjes.

Toelichting:

Het gebruik van deze doekjes levert een besparing op het gebruik van schoonmaakmiddelen.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle aanwezigheid microvezel doekjes.

5.4 Gebruik dispensers O

Norm:

De onderneming heeft in alle gastentoiletruimtes en personeelsruimtes uitsluitend zeep-, foam- of shampoo-dispensers geïnstalleerd.

Controle:

Visuele controle tijdens bedrijfsbezoek.

5.5 Dispensers - O

Norm:

De deelnemer biedt in de publiekstoiletten dispensers voorzien van een zeep met een milieukeurmerk.

Toelichting:

Zeep met een keurmerk zorgt voor een lagere milieubelasting omdat bij de productie gebruik gemaakt is van minder milieubelastende grondstoffen. Door ook gebruik te maken van dispensers op basis van grootverpakking of navulbaar, wordt ook milieuwinst behaald in het transport en de hoeveelheid verpakkingsmateriaal.

Controle: Visueel - De keurmeester controleert de aanwezigheid van het product. De deelnemer zorgt dat de items eenvoudig toegankelijk zijn.

5.6 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 schoonmaakmiddel met een milieukeurmerk.

6 Afval

6.1 Extra afvalfractie 0

Norm:

De onderneming houdt aanvullend op de Blauwe Vlag criteria en boven de wettelijke verplichting nog één extra fractie gescheiden van het overige afval en zorgt voor gescheiden afvoer hiervan.

Toelichting:

Doel van de norm is het verder stimuleren van hergebruik.

Voorbeelden van extra gescheiden fracties kunnen zijn: Bovenwettelijke, cartridges/toners naar de stichting AAP, plastic scheiden, inzameling metalen en dergelijke. Ook het aanbieden van afgeschreven inventaris aan goede doelen (bijvoorbeeld matrassen of meubels voor derde wereld landen) valt onder deze norm (mits dit in het voorliggende keuringsjaar is geschied).

Controle:

Visuele controle op de aanwezigheid van voorzieningen voor gescheiden inzameling

6.2 Afval publieksruimten 0

Norm:

De onderneming biedt afval inzamelingsmogelijkheden aan voor gescheiden afval in publieksruimten en in kantoren.

Toelichting:

Voorbeeld om papier, blikjes en restafval in gecombineerde vuilnisbakken in publieksruimten, in zogenoemde duo of trioafvalbakken.

Controle:

Visuele controle op aanwezigheid van voorzieningen.

6.3 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer heeft nog minimaal 1 maatregel genomen rondom afvalpreventie en/of -scheiding.

7. Energie

7.1 Verlichting V

Norm:

Binnen uiterlijk één jaar na de keuring heeft de jachthaven uitsluitend energie-efficiënte verlichting toegepast in en rond (=buitenverlichting) de hoofdgebouwen, de bijgebouwen en verhuurobjecten. Gloeilampen voldoen niet vanaf heden. De jachthaven levert op basis van norm 7.2 een vervangingsplan in.

Toelichting:

Energie-efficiënte verlichting heeft minimaal een lichtopbrengst van 40lumen/watt. PL,TL, SL en LED verlichting voldoen hieraan. Halogeenverlichting en gloeilampen voldoen niet.

Uitzondering: Indien er geen passend alternatief is kan men op dat punt een dispensatie krijgen. In dat geval moet aantoonbaar gemaakt worden dat het technisch niet gerealiseerd kan worden of dat de benodigde investering een terugverdientijd heeft > 5 jaar.

Controle:

Controle op aanwezigheid van energie-efficiënte verlichting in de jachthaven en buiten. Steekproefsgewijs controle of de lichtpunteninventarisatie in het duurzaamheidsarchief een reële weergave is van de praktijk.

7.2 Lichtpunteninventarisatie V

Norm:

Deze inventarisatie omvat minimaal het aantal lichtpunten per ruimte, per lichtpunt het lamptype en lumen/Watt. Indien niet aan de eis van 40 lumen/Watt per lichtpunt wordt voldaan is er een plan opgesteld waarin de vervanging is geregeld.

Toelichting:

Verlichting is een belangrijke energieverbruiker. Om goed te kunnen bepalen welke verlichting toegepast wordt en waar zonodig vervanging gewenst is dient er een goed overzicht te zijn.

Controle:

Controle aanwezigheid van lichtpunteninventarisatie in het duurzaamheidsarchief.

7.3 Verlichtingssensoren O

Norm:

In en rond de jachthaven wordt substantieel gebruik gemaakt van verlichtingssensoren om te voorkomen dat verlichting onnodig brandt.

Toelichting:

Verlichtingssensoren kunnen lampen aan/uit schakelen op basis van bijvoorbeeld aanwezigheid van personen (bewegingssensor) of bij te weinig lichtinval (daglichtsensor). Op deze wijze wordt het onnodig branden van lampen voorkomen.

Controle:

Visuele controle van de aanwezige verlichtingssensoren

7.4 Extra rendementsslag verlichting O

Norm:

De jachthaven heeft in een of meer gebouwen een extra substantiële slag gemaakt in de verhoging van het rendement van de spaarverlichting (>80 lumen/watt).

Toelichting:

Traditionele energie-efficiënte verlichting zoals PL, TL, SL verbruikt veelal meer energie dan nieuwere vormen van spaarverlichting zoals bijvoorbeeld LED verlichting. Vervanging van traditionele spaarverlichting door LED verlichting leidt tot verdere verlaging van het energieverbruik, maar ook het vervangen van traditionele TL-verlichting door bijvoorbeeld T5 verlichting. T5 heeft een zeer lange levensduur (min 20.000 uren) en een rendement van minimaal 100lumen/watt. In de meeste gevallen kan men volstaan met de inbouw van voorschakelapparatuur in de bestaande TL armatuur. Ook zijn er zogenaamde LED TL's waarbij er helemaal geen voorschakelapparatuur meer nodig is.

Controle:

Steekproefsgewijs controle aanwezigheid deze verlichting in de gebouwen..

7.5 Warmte terugwinning O

Norm:

De jachthaven wint warmte terug uit de lucht en/of water, met behulp van een technische installatie.

Toelichting:

Onder deze norm vallen warmte winning uit bijvoorbeeld ventilatielucht, systemen met warmtewisselaars.

Controle:

Visuele controle bij bedrijfsbezoek op aanwezigheid warmte terugwininstallatie

7.6 Duurzame stroom O

Norm:

100 % van de totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit is duurzaam opgewekt.

Toelichting:

Duurzaam opgewekte stroom is de naam voor elektriciteit die wordt opgewekt uit duurzame energiebronnen als zon, wind en water. Er worden diverse benamingen hiervoor gebruikt: groene stroom, eco-stroom of natuurstroom.

Controle:

Aanwezigheid van contract/certificaat tussen de jachthaven en de energieleverancier inzake duurzaam opgewekte stroom in het duurzaamheidsarchief.

7.7 Groen Gas O**Norm:**

De totale hoeveelheid afgenomen gas is duurzaam vanuit biomassa opgewekt.

Toelichting:

Groen gas is gas gemaakt uit biomassa. Dit 'biogas' wordt in het aardgasnet gebracht en daarmee wordt gebruik van de bestaande fossiele aardgasvoorraad teruggedrongen. Als u Groen gas afneemt dan gaat dit gepaard met een certificaat van oorsprong.

Compensatie van de CO₂ uitstoot van "gewoon" aardgas valt hier niet onder.

Controle:

Aanwezigheid van actueel certificaat van oorsprong en contract tussen het bedrijf en de energieleverancier inzake groen gas in het duurzaamheidsarchief

7.8 Duurzame energieopwekking O**Norm:**

Op de jachthaven wordt voor de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van duurzame energiebronnen. De jachthaven communiceert hierover.

Toelichting:

Dit betreft duurzame energiebronnen zoals wind, zon en water; door middel van een zonneboiler, windmolens, fotovoltaïsche zonnecellen (opwekking elektriciteit) of vergelijkbare duurzame energiebronnen, tyleslangen voor de (voor)verwarming van het zwembadwater enz.

Controle:

Visuele controle van de doorgevoerde maatregelen.

7.9 Duurzame technieken O**Norm:**

Op de jachthaven wordt voor de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van duurzame technieken. De jachthaven communiceert hierover

Toelichting:

Onder duurzame technieken wordt bijvoorbeeld verstaan een warmtekracht-installatie (WKK), opslag van warmte en koude in de bodem, warmtepompen en verbranding of vergisting van biomassa.

Controle:

Visuele controle van de installatie.

7.10 Energieonderzoek O

Norm:

De deelnemer heeft een uitgebreid energieonderzoek uit laten voeren **en/of een EPA-U laten vaststellen** en werkt actief aan het uitvoeren van de maatregelen.

Toelichting:

Een uitgebreid energieonderzoek of het laten vaststellen van een energielabel voor het gebouw gaat altijd vergezeld met bedrijfsspecifieke energiebesparingsadviezen. Uitvoering van deze adviezen vermindert de energievraag van uw bedrijf.

Controle:

Document - De keurmeester controleert de aanwezigheid van het uitgebreid energieonderzoek of de EPA-U in het systeem. Tevens wordt de MVO actielijst beoordeeld ten aanzien van opname van geadviseerd maatregelen in de lijst.

7.11 Klimaatneutraal O

Norm:

De jachthaven heeft voor (een deel van) haar activiteiten een studie gedaan (bijv. de CO₂ footprint vast laten stellen) naar de mogelijkheden om klimaatneutraal te werken.

Toelichting:

Het werken met CO₂ emissie certificaten is altijd het sluitstuk van activiteiten. Eerst besparen, vervolgens bezien of de jachthaven zelf duurzame energie kan opwekken. De derde stap is dan om de resterende CO₂ uitstoot te neutraliseren door CO₂ emissie certificaten aan te schaffen om klimaatneutraal te zijn.

Controle:

Visuele controle aanwezigheid klimaatneutraal studie bij bedrijfsbezoek, controle opname maatregelen in duurzaamheidsprogramma.

7.12 Alternatieve energie opwekking- O

Norm:

De deelnemer koopt in Nederland opgewekte groene stroom in.

Toelichting:

Groene stroom is elektriciteit die wordt opgewekt bijvoorbeeld waterkrachtcentrales, windmolens of zonnepanelen. Niet alle groene stroom is wat je ervan verwacht. U kunt daadwerkelijk bijdragen aan vergroening van de energieproductie door te kiezen voor groene stroom uit Nederlandse wind, zon of biomassa uit afvalstromen, of door groene stroom te kopen bij een bedrijf dat investeert in duurzame energieopwekking. Om elektriciteit als groene stroom te mogen verkopen moet een leverancier er genoeg GvOs (Garantie van Oorsprong) voor hebben. Eén garantie verzekert dat er ergens in Europa duizend kWh uit een duurzame energiebron is opgewekt. Alle energieleveranciers zijn door de Consumenten en Greenpeace beoordeeld, klik hier voor het overzicht van 2014: [http://www.consumentenbond.nl/tests/afbeeldingen/woning-huishouden/energie/DUURZAAMHEID_STROOMLEVERANCIERS_DEF_\(2\).jpg](http://www.consumentenbond.nl/tests/afbeeldingen/woning-huishouden/energie/DUURZAAMHEID_STROOMLEVERANCIERS_DEF_(2).jpg)

Controle: Document - De keurmeester controleert de aanwezigheid van contract/certificaat inzake groene stroom van Nederlandse oorsprong.

7.13 Tussenmeters-O

Norm:

De deelnemer heeft tussenmeters geplaatst bij alle plaatsen die water, elektriciteit en/of gas doorgeleverd krijgen. Bij vertrek wordt er op basis van het daadwerkelijk verbruik met de gast afgerekend (A)

en

De deelnemer heeft bij alle centrumgebouwen minimaal één tussenmeter voor elektra, gas en water geplaatst en monitort het gebruik.

Toelichting:

Metten is weten. Door tussenmeters te plaatsen ontstaat er bij de gasten bewustzijn op het verbruik met name als er op basis van verbruik afgerekend wordt. Alle relevante locaties en type tussenmeters zijn op een plattegrond aangegeven. De geplaatste meters worden gemonitord.

~~Specificatie: deze norm is alleen van toepassing voor campings en niet voor bungalowparken, buitensport, dierenparken en dagattracties.~~

Controle –

Document: De keurmeester controleert de plattegrond en beoordeelt het afreksysteem. Hij controleert steekproefsgewijs op de aanwezigheid van tussenmeters en geregistreerde tussenmeterstanden.

7.14 CO2 compensatie-O

Norm:

De deelnemer biedt gasten/bezoekers de mogelijkheid om minimaal de CO2 uitstoot veroorzaakt door de reis naar en van de locatie te compenseren.

Toelichting:

Broeikasgassen zorgen voor opwarming van de aarde. Als we de uitstoot van broeikasgassen niet verminderen is het aan het eind van deze eeuw enkele graden warmer. Dat heeft grote gevolgen voor het klimaat, de natuur en de gezondheid en veiligheid van mensen. Compensatie kan het broeikaseffect helpen verminderen. Gas- en elektriciteitsgebruik en vervoer zorgen allemaal voor uitstoot van het broeikasgas CO2. Uitstoot die niet kan worden vermeden, kan men compenseren. Bijvoorbeeld door bomen te laten planten of projecten voor duurzame energie te steunen.

Controle: Document - De keurmeester controleert het bewijsmateriaal waaruit blijkt dat de CO2 uitstoot is berekend en gecompenseerd.

5.15 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 een maatregel getroffen op gebied van energie.

8. Voedsel en drank

8.1 Het restaurant op de jachthaven heeft een Green Key certificering. (o)

Veel horeca is verpacht, niet in eigen exploitatie van de jachthaven.

Voorstel is om Green Key voor restaurants aan te bevelen voor het restaurant op de haven.

Indien aantoonbaar gemaakt wordt dat de jachthavenexploitant de restauranthouder overtuigd heeft van het behalen van de Green Key voor restaurants, kan een optioneel punt verkregen worden.

9. Groen en ruimte

9.1 Groenbeheer O

Norm:

De jachthaven heeft een plan voor het terrein- en groenbeheer opgesteld en/of maakt gebruik van een milieu gecertificeerd (hoveniers-)bedrijf.

Toelichting:

Het plan voor terrein- en groenbeheer bestaat minimaal uit de volgende onderdelen:

- a. inleiding (incl. bedrijfsgegevens);
- b. een globale inventarisatie van de verharde oppervlakten, planten en bomensoorten op en rond de jachthaven en een beschrijving over aanwezige landschapselementen;
- c. een beschrijving hoe momenteel met die natuur op en rond de jachthaven wordt omgegaan en hoe in de toekomst (bijvoorbeeld op het gebied van snoeien, gras maaien, onkruid bestrijden);
- d. uitwerking in een beheersplan voor de natuur op en rond de jachthaven. In dit plan wordt gekeken naar de gewenste toekomstige ontwikkeling.
- e. overzicht maatregelen en kosten van het plan
- f. bijlagen + overzichtskaart

Dit plan is opgesteld in samenwerking met – en ondertekend door - een deskundige (bijvoorbeeld een hovenier of een tuin- en landschapsarchitect en/of een natuur-/landschaps-beheerorganisatie).

Indien het gehele onderhoud en beheer van het terrein is uitbesteed aan bijv. een hoveniers- of groenvoorzieningenbedrijf dan telt deze norm mee als dit bedrijf een geldige milieucertificering heeft (Milieukeur, of ISO 14001 of vergelijkbaar).

Controle:

Administratieve controle schriftelijk vastgelegd plan voor terrein-/groenbeheer; bewijs milieucertificering onderhoudsbedrijf

9.2 Groen-1 O

Norm

De deelnemer zet zich actief in voor flora en fauna door het plaatsen of het aanbrengen van minimaal 2 specifieke items.

Toelichting:

Aanwezigheid van en diversiteit in flora en fauna zijn belangrijke duurzaamheidswaarden. Iedere organisatie kan daar aan bijdrage door via relatief kleine maatregelen ruimte te bieden aan flora en fauna. Denk bij het realiseren van dergelijke voorzieningen ook na over de beleving en

beleefbaarheid. Hiermee creëert u niet alleen meerwaarde voor flora en fauna maar ook voor uw gasten.

Mogelijke items zijn:

- * Insectenhotel;
- * Bijenstal;
- * Groendak;
- * Verticale kruidenwand;
- * Fauna vriendelijke binnentuin;
- * Daktuin;
- * Kruiden- en/of moestuin;
- * (Verticale) kas.

Controle: Visueel - De keurmeester controleert de aanwezigheid van de aangegeven items. De deelnemer zorgt dat de items eenvoudig toegankelijk zijn.

9.3 Groen-2 O

Norm:

De deelnemer heeft op het terrein voornamelijk gebiedseigen beplanting, heeft een streefbeeld uitgewerkt én past ecologisch groenbeheer toe.

Toelichting:

Veel ondernemers geven aan dat zij de zorg voor natuur en landschap als een belangrijke taak zien en daarmee de gasten en omwonenden van het bedrijf een dienst willen leveren. Een van de manieren om bij te dragen aan natuur en landschap is om op het bedrijf gericht aandacht te besteden aan de aanwezige natuurwaarden en natuurpotentie en deze waar mogelijk te versterken.

De deelnemer beschikt over een document (ecologisch plan) waaruit blijkt:

- * dat op het terrein alleen gebiedseigen beplanting aanwezig is;
- * wat het streefbeeld is;
- * dat ecologisch groenbeheer toegepast wordt.

Onder ecologisch groenbeheer verstaan we in de uitvoering minimaal: geen gebruik van kunstmest, geen gebruik van bestrijdingsmiddelen (niet op onverhard en verhard) en niet bewateren met leidingwater.

Vanaf 2016 is het gebruik van bestrijdingsmiddelen buiten de landbouw op een harde ondergrond niet meer toegestaan. Eind 2017 wordt dit verbod uitgebreid naar onverharde terreinen buiten de landbouw - Meer informatie via: <http://www.greendeals.nl/gd-188-recreatie/#sthash.ZC2tV2Cy.sMqzjg0Z.dpuf>

Controle: Document - De keurmeester controleert de aanwezigheid en de inhoud van het document en de uitvoering.

9.4 Bestrijdingsmiddelen

Norm

De deelnemer gebruikt geen bestrijdingsmiddelen op harde en onverharde ondergrond.

of

De deelnemer registreert de hoeveelheden bestrijdingsmiddel op jaarbasis en streeft naar het verminderen van deze hoeveelheid.

Toelichting:

Vanuit de Green deal 188 is vanaf 2016 het gebruik van bestrijdingsmiddelen buiten de landbouw op een harde ondergrond niet meer toegestaan. Eind 2017 wordt dit verbod uitgebreid naar onverharde terreinen buiten de landbouw. Meer informatie via: <http://www.greendeals.nl/gd-188-recreatie/#sthash.ZC2tV2Cy.sMqzjgOZ.dpuf>.

Door nu al het gebruik van bestrijdingsmiddelen te beëindigen of het gebruik te inventariseren sluit u aan op de aankomende regelgeving.

Controle: Document/Visueel - De keurmeester controleert de inventarisatie of controleert de afwezigheid van bestrijdingsmiddelen binnen het bedrijf.

9.5 Natuurbestemming – O

Norm:

De deelnemer realiseert een (deel van) terrein met alleen natuurbestemming op, rond of buiten het bedrijf.

Toelichting:

Het gaat hierbij nadrukkelijk om het realiseren van natuurbestemming, geen recreatiebestemming, op een (stuk) terrein. Dit mag ook elders in binnen- of buitenland zijn.

Controle:

Document - De keurmeester beoordeelt het stuk terrein of de bewijsstukken indien de stimulering van natuurontwikkeling niet op of rond het terrein plaatsvindt.

9.6 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 een maatregel getroffen op gebied van groen (onderhoud) en ruimte.

10. Mobiliteit

10.1 Vervoermanagement-1 V

De jachthaven heeft drie maatregelen genomen uit onderstaand overzicht om de milieubelasting van het verkeer van, naar en op de jachthaven te reduceren en andere manieren van vervoer te stimuleren.

Toelichting:

Vervoermanagement houdt in: het vervoergedrag van werknemers, gasten en leveranciers zodanig beïnvloeden dat het vermijdbaar autogebruik wordt teruggedrongen om problemen rondom bereikbaarheid, leefbaarheid en parkeren op te lossen. De ondernemer, het personeel en de gasten kunnen op, rond en naar de jachthaven gebruikmaken van alternatieve vervoerswijzen en/of milieuverantwoorde vervoermiddelen.

- Overdekte fietsenberging voor personeel/gasten
- Bedrijfsfietsen en / of bedrijfsfietsplan voor personeel
- OV informatie en routebeschrijving op website en op folders / brochures
- Informatie over OV zichtbaar ophangen (dienstregelingen, meerdaagse-kaarten, e.d.)
- De jachthaven biedt de gasten mogelijkheden voor het huren van fietsen, wandelkarren en/of strandkarren die in het gewenst aantal ter plaatse verkrijgbaar zijn of worden afgeleverd. (Indien in eigen bezit minimaal één vervoermiddel per 10 kamers)
- Oplaadpunt aanwezig voor elektrische fietsen / scooters
- Oplaadpunt voor elektrische auto's / boten
- De onderneming wijst de gasten op de mogelijkheid van alternatief vervoer (ook voor excursies) per elektrische bus / fluisterboot / watertaxi / fietstaxi etc.
- De jachthaven maakt op het eigen terrein gebruik van milieuverantwoorde vervoermiddelen, zoals handkarren, fietsen, electrokarren en dergelijke³¹
- Overig, nl:.....

Controle: Overzicht doorgevoerde maatregelen in archief en visuele controle doorgevoerde maatregelen tijdens bedrijfsbezoek.

10.2 Mobiliteit medewerkers. O

De jachthaven stimuleert actief fietsen naar het werk en het gebruik van openbaar vervoer onder de medewerkers.

Toelichting.

De milieubelasting per persoon bij gebruik van openbaar vervoer en fietsgebruik ligt lager dan bij het gebruik van auto's. Door medewerkers te stimuleren om met het openbaar vervoer en/of met de fiets naar het werk te komen, wordt hun milieubelasting gereduceerd.

Voorbeelden van het stimuleren van fietsen en het gebruik van het openbaar vervoer onder medewerkers naar het werk zijn o.a. een NS Businesscard, het demotiveren van het gebruik van de

auto d.m.v. een lagere reiskostenvergoeding of het niet vergoeden van parkeerkosten, het (goedkoop) beschikbaar stellen van fietsen.

Controle.

Document - De deelnemer neemt een document op in het digitale archief waaruit blijkt dat de deelnemer het gebruik van fietsen en openbaar vervoer van medewerkers naar het werk stimuleert.

10.3 Mobiliteit leveranciers O

De deelnemer werkt samen met leveranciers die bewust hun CO2 uitstoot proberen te verkleinen.

Toelichting.

Het reduceren van de transportkilometers en van de CO2 uitstoot van leveranciers zorgt voor een lagere milieubelasting.

Bijvoorbeeld:

- Leveranciers die gecertificeerd zijn voor de Lean & Green Award leveren een actieve bijdrage aan het reduceren van de transportkilometers en de milieubelasting van het wagenpark. Lean and Green is een stimuleringsprogramma voor bedrijven en overheid. Als een organisatie met een Plan van Aanpak kan aantonen dat zij 20% CO2-reductie kan behalen in vijf jaar tijd, komt zij in aanmerking voor de Lean and Green Award. Organisaties die hun 20% CO2-doelstelling daadwerkelijk hebben gerealiseerd, ontvangen de Lean and Green Star als symbool voor het bereiken van hun Lean and Green ambitie.
- Door contractueel afspraken rondom het aantal drops (bezorgingen) vast te leggen kan het aantal transport
- Koelwagens maken gebruik van dieselgeneratoren, door zonnepanelen op de wagens te plaatsen wordt het dieselverbruik verminderd.

Controle.

(A) Document - De deelnemer neemt documentatie op waaruit blijkt dat één of meerdere leveranciers van de deelnemer gecertificeerd is met de Lean & Green Award.

(B) Document - De deelnemer neemt een document op in het digitale archief waaruit blijkt dat alle leveranciers uit de eigen regio komen.

10.4 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 een maatregel getroffen op gebied van energie.

11 Duurzame Inkoop

11.1 Minder milieubelastend papier V

Norm:

Het printer- en kopieerpapier is minder milieubelastend geproduceerd. Het papier heeft een keurmerk.

Toelichting:

Hiertoe wordt papier gerekend met een erkend milieukeurmerk, zoals Milieukeur, Blaue Engel, Nordic Swan, of Europees Ecolabel. Maar ook papier met FSC of PEFC keurmerk mits deze ECF/TCF geproduceerd is.

Controle:

Administratieve controle facturen inkoop papier en omverpakking met logo in het archief.

11.2 Minder milieubelastend papier-2 O

Norm:

De brochures, prijslijsten en ander drukwerk zijn gedrukt op minder milieubelastend papier mét een keurmerk.

Toelichting:

Hiertoe wordt papier gerekend met een erkend milieukeurmerk, zoals Milieukeur, Blaue Engel, Nordic Swan, of Europees Ecolabel. Maar ook papier met FSC of PEFC keurmerk mits deze ECF/TCF geproduceerd is.

Controle:

Administratieve controle facturen inkoop papier.

11.3 Minder papier en inkt O

Norm:

De jachthaven neemt maatregelen om te komen tot reductie van het papierverbruik.

Toelichting:

Er worden maatregelen genomen (minimaal 2) waardoor er aantoonbaar minder papier wordt gebruikt. O.a. afdruk op A5 formaat, dubbelzijdig printen, gebruik lettertype ecofont, het digitaliseren van facturen of hergebruik van oud papier intern.

Controle:

Visuele controle.

11.4 Duurzaam bouwen tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie O

Norm:

Tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie op de jachthaven wordt rekening gehouden met het milieu / duurzaamheid doordat men voldoet aan de volgende criteria **of de deelnemer heeft een beschikking ontvangen omtrent de EIA en/of MIA-Vamil regeling.**

Toelichting:

- het aangeschafte hout dat verwerkt wordt in het gebouw is duurzaam , waarbij gebruik gemaakt wordt van gecertificeerd hout dat door de Minister van Infrastructuur en Milieu is goedgekeurd en de bedrijven die het hout leveren of verwerken in het bezit zijn van een Keurhout-chain-of-custody-certificaat of een 'Chain of Custody'-certificaat van een certificatiesysteem dat door TPAC (Timber Procurement Assessment Committee) is goedgekeurd
- de Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) is ten minste 5% lager dan vereist in het Bouwbesluit 2003 (Qpres;tot/Qpres;toel. $\leq 0,95$) , waarbij de uitwendige scheidingsconstructie een warmteweerstand over de constructie (Rc) van ten minste 2,25 m²K/W heeft en de ramen, deuren en kozijnen een warmtedoorlatingscoëfficiënt (U) van ten hoogste 2,8 W/m²K hebben. Als er geen sprake is van een wettelijke verplichting ten aanzien van de EPC dient het gebouw ten minste aan de bovengenoemde Rc- en U-waarden te voldoen,
- waarbij in of nabij het gebouw of verblijf sprake is van toepassing van ten minste twee andere bedrijfsmiddelen van deze Milieulijst op het gebied van buffering van regenwater, waterbesparing, biodiversiteit, het stimuleren van milieuvriendelijke mobiliteit of reductie van emissie en vervuiling door apparatuur in het gebouw of door het gebruik van het gebouw.

Een lijst van goedgekeurde certificatiesystemen vindt u op www.tpac.smk.nl of www.inkoopduurzaamhout.nl. TPAC faciliteert de voorbereiding en uitvoering van de toetsing van certificatiesystemen. Informatie over Keurhout is te vinden op www.keurhout.nl. Het hebben van een Keurhout-keurmerk is niet voldoende. Een Keurhout-keurmerk is niet hetzelfde als een Keurhout-chain-of-custody-certificaat. Eventueel toegepast sloophout van panden uit de eigen onderneming wordt geaccepteerd als hout van duurzame bron.

Controle:

bewijs van Agentschap NL van deze fiscale toekenning.

Deze vindt u in de Milieulijst 2011 code B 1026 . (zie zoekfunctie op www.agentschapnl.nl/mia onder "Milieulijst", zoeken op recreatie).

NB: Om teleurstelling te voorkomen kan het met name bij duurzaam bouwen verstandig zijn om voorafgaande aan de investering en/of melding contact op te nemen met Agentschap NL (te Zwolle) om

uw geplande investering in relatie tot de eisen van code B 1026 kort door te spreken.

11.5 Milieuvriendelijk schilderwerk O

Norm:

Voor schilderwerkzaamheden wordt gebruik gemaakt van minder milieubelastende verven met een milieukeurmerk.

Toelichting:

Tijdens schilderwerkzaamheden aan de gebouwen op de jachthaven wordt uitsluitend gebruik gemaakt van milieuvriendelijke binnen- en buitenverf. De verven hebben een keurmerk zoals milieukeurmerk, EU ecolabel of vergelijkbaar.

Controle:

Het voldoen aan deze eis dient aantoonbaar te zijn d.m.v. facturen en het keurmerk. . Bij uitbesteding dient de schilder aantoonbaar maken met welke verf er geschilderd is en of deze is voorzien van een keurmerk.

11.6 Interieur items. O

De deelnemer heeft minimaal 3 interieur items in gebruik van fairtrade, hergebruikt of gerecycled materiaal of interieur dat is gemaakt met FSC/PEFC gecertificeerd hout of bamboe.

Toelichting.

Door gebruik te maken van gerecycled of hergebruikte materialen wordt het gebruik van nieuwe (schaarse) grondstoffen gereduceerd. Door te kiezen voor FSC/PEFC gecertificeerd hout wordt de onnodige kap van (oer)bossen tegengegaan. Onder interieur items vallen o.a. meubels, aankleding (behang, gordijnen) en decorstukken.

Controle.

Document - de deelnemer voegt eigen bewijsmateriaal toe waaruit blijkt dat het hout van het interieur is gemaakt van FSC hout.

11.7 Speeltoestellen. O

De deelnemer heeft speelvoorzieningen in gebruik genomen die zijn gemaakt van biobased materialen, hout met keurmerken of hernieuwbare materialen.

Toelichting.

Speelvoorzieningen vallen onder het Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS) en onder het bouwbesluit. De productie moet plaatsvinden volgens NEN normen en moeten daarom worden gecertificeerd. Duurzaamheid speelt ook hierbij een steeds belangrijkere rol. Speelvoorzieningen worden daarom steeds duurzamer geproduceerd en gebruikt. Hierbij wordt gekeken naar levensduur, materiaalgebruik (bijvoorbeeld FSC hout) en mogelijkheden tot hergebruik (bijvoorbeeld is het demontabel). Het criteriadocument 'Criteria voor duurzaam inkopen straatmeubilair' opgesteld in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu kan u bij uw keuze ondersteunen.

Controle.

Document - De keurmeester beoordeelt de geüploade productinformatie ten aanzien van de drie genoemde duurzaamheidsaspecten en controleert de speelvoorzieningen visueel.

11.8 Bedrijfskleding. O

De deelnemer koopt minimaal 1 item bedrijfskleding in voorzien van een keurmerk voor biologische oorsprong of fairtrade handel.

Toelichting.

Voor de productie van katoen is veel landbouwgrond, water en bestrijdingsmiddel nodig. De keurmerken op katoenen textiel garanderen een eerlijke prijs voor boeren en/of een milieuvriendelijke katoenteelt.

Deze norm omvat de volgende items:

- * Polo's
- * Broeken
- * Blouses
- * Overall
- *

Controle.

Visueel - De keurmeester controleert de labels van de bedrijfskleding. De deelnemer zorgt dat de items eenvoudig toegankelijk zijn.

11.9 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 een maatregel getroffen op gebied van bedrijfsgebouwen en leveranciers.

12. Maatschappelijke betrokkenheid

Duurzaamheid wordt veelal ingevuld met de termen People, Planet en Profit. Duurzaamheid beslaat een breder terrein waarin ook de aspecten van People en Profit onder vallen: Hoe gaat de jachthaven om met haar relaties, leveranciers, omwonenden, personeel en hoe presteert zij op het gebied van sociale cohesie (de maatschappij in ruimere zin). Anders gezegd: in hoeverre heeft de ondernemer ook oog voor menselijke, sociaal maatschappelijke aspecten binnen en buiten de jachthaven.

12.1 Maatschappelijke betrokkenheid V

Norm:

De onderneming heeft aantoonbaar tenminste **drie** maatregelen genomen om duurzame relaties in de directe (woon) omgeving te stimuleren en om haar maatschappelijke betrokkenheid in te vullen en hierdoor op sociaal- maatschappelijk gebied beter te presteren.

Toelichting:

Door maatschappelijk betrokken te ondernemen creëert de deelnemer niet alleen waarde en goodwill voor de eigen organisatie, maar is de organisatie ook van toegevoegde waarde voor de lokale omgeving, maatschappelijke organisaties en mensen met een beperking.

Een adhoc maatschappelijke bijdrage (sponseren, doneren, maatregelen om duurzame relaties in de directe (woon) omgeving te stimuleren, leveren van bijdragen in natura, beschikbaar stellen van faciliteiten) mag geen winstoogmerk hebben.

Voor ketens tellen maximaal 2 activiteiten van het hoofdkantoor mee, minimaal 1 activiteit dient plaats te vinden op lokaal niveau.

Bijvoorbeeld, de onderneming:

- stimuleert een goede verstandhouding van omwonenden/betrokkenen en werkt aan een duurzame relatie met hen (gratis gebruik faciliteiten, organiseren gratis bijeenkomsten, biedt jaarlijks een cadeautje aan ter compensatie van de overlast)
- stimuleert de lokale economie
- werkt samen met andere lokale organisaties zoals bijvoorbeeld ondernemersvereniging
- stelt de nachtreceptie ter beschikking aan de buurt in geval van onveilige situaties van een buurtbewoner
- stelt kamers tegen gunstig tarief ter beschikking aan familieleden van patiënten in een nabijgelegen ziekenhuis
- zet zich actief in voor een goed doel of natuurbeschermingsorganisatie door deel te nemen aan het bestuur of taken ten bate van dit doel uit te voeren
- biedt gratis of tegen kostprijs een etalage/vitrine aan voor een maatschappelijk doel
- verspreidt actief duurzame relatiegeschenken en/of verkoopartikelen
- sponsort een sociaal/maatschappelijke organisatie; direct of indirect, materieel of immaterieel of heeft zich aan een maatschappelijk doel verbonden en zet zich hier aantoonbaar voor in (deel foienpot, werknemers gratis beschikbaar stellen)
- deel foienpot voor het goede doel
- de opbrengst van tonercartridges gaat naar een goed doel
- verzamelt een kleine afvalstroom (bijv kurken, doppen) en schenkt dit aan een goed doel

-

Controle: Document - De deelnemer neemt eigen documentatie op waaruit de maatschappelijke bijdrage blijkt.

12.2 Duurzaam inkoopbeleid O

Norm:

De jachthaven hanteert een duurzaam inkoopbeleid dat zich richt op het bevorderen van duurzaamheid in een goede balans met kwaliteit en kostenefficiency. Dit beleid is uitgeschreven en binnen de organisatie bij de relevante personen bekend. Het document over het duurzaam inkoopbeleid is eenvoudig terug te vinden op de internetsite van de organisatie.

Bijvoorbeeld, de onderneming :

- Stimuleert duurzame toeleveranciers/ onderzoekt of leveranciers duurzame goederen leveren.
- Koopt alleen duurzame bedrijfskleding in

Controle:

Maatregelen aantoonbaar, bewijsstukken in het archief

12.3 Ketenverantwoordelijkheid O

Norm:

Op grond van het duurzame inkoopbeleid dat in 12.2 is geformuleerd stelt de jachthaven eisen aan zijn leveranciers. De ondernemer laat zijn leveranciers duurzaamheidsverklaring en ondertekenen.

Toelichting: Een duurzaamheidsverklaring is een document waarin de organisatie haar eisen ten aanzien van leveranciers beschrijft en waarin de leverancier verklaart hier actief invulling aan te geven.

Controle:

Ondertekende duurzaamheidsverklaringen van leveranciers in het archief naast een overzicht van de leveranciers.

12.4 Samenwerking-2 O

Norm:

De deelnemer initieert (of participeert in) regionale samenwerkingsverbanden en/of netwerken met als doel het verduurzamen van de regio.

Toelichting:

Door maatschappelijk betrokken te ondernemen creëert de deelnemer niet alleen waarde en goodwill voor de eigen organisatie, maar is de organisatie ook van toegevoegde waarde voor de lokale omgeving, maatschappelijke organisaties en mensen met een beperking.

Door het regionaal initiëren van of participeren in regionale samenwerkingsverbanden wordt het sociale en/of duurzame karakter van de regio versterkt. Voorbeelden zijn het opzetten van een lokale

markt met streekproducten, het ontwikkelen van een lokaal groengebied, het participeren in structuren die als doel hebben de regio te verduurzamen, het initiëren van een programma ter bevordering van de participatie van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt.

Controle:

Document - De deelnemer neemt eigen documentatie op in het digitale archief waaruit blijkt dat deze initiatiefnemer is van of actief participeert in duurzame netwerken en/of samenwerkingsverbanden in de regio.

12.5 Samenwerking maatschappelijke organisatie. O

Norm:

De deelnemer werkt structureel samen met een maatschappelijke organisatie.

Toelichting:

Door maatschappelijk betrokken te ondernemen creëert de deelnemer niet alleen waarde en goodwill voor de eigen organisatie, maar is de organisatie ook van toegevoegde waarde voor de lokale omgeving, maatschappelijke organisaties en mensen met een beperking.

De maatschappelijk samenwerking is langdurig, heeft een aanzienlijke omvang/impact en mag geen winstoogmerk hebben. Onder maatschappelijke organisatie worden onder andere verstaan:

- alle organisaties met een CBF goedkeuring;
- natuurbeschermingsorganisaties;
- organisaties die de werkgelegenheid bevorderen.

Controle:

Document - De deelnemer neemt eigen documentatie op waaruit de samenwerking blijkt met een maatschappelijke organisatie.

12.6 Toegankelijkheid - O

Norm:

De deelnemer is dusdanig toegankelijk voor mindervalide gasten dat zij van de kernfaciliteit van de organisatie gebruik kunnen maken.

Toelichting:

Door maatschappelijk betrokken te ondernemen creëert de deelnemer niet alleen waarde en goodwill voor de eigen organisatie, maar is de organisatie ook van toegevoegde waarde voor de lokale omgeving, maatschappelijke organisaties en mensen met een beperking.

Door het treffen van gerichte maatregelen wordt een organisatie toegankelijk voor mindervalide gasten, zodat ook zij optimaal van de locatie gebruik kunnen maken. Voorbeelden zijn mindervalide parkeerplaatsen, drempelvrije ruimtes, mindervalide toiletten, gebruik van pictogrammen, liften en/of mindervalide slaapverblijven.

Het punt wordt alleen behaald indien de kernactiviteit van de onderneming volledig toegankelijk is voor mindervalide gasten.

Controle:

Visueel - De keurmeester controleert tijdens de rondgang de aanwezigheid van de benoemde faciliteiten. De deelnemer zorgt dat de items eenvoudig toegankelijk zijn.

12.7 Medewerkers – O

Norm:

De deelnemer heeft medewerkers in dienst met een arbeidsbeperking.

Toelichting:

Door maatschappelijke betrokken te ondernemen creëert de deelnemer niet alleen waarde en goodwill voor de eigen organisatie, maar is de organisatie ook van toegevoegde waarde voor de lokale omgeving, maatschappelijke organisaties en mensen met een (arbeids)beperking.

Iemand heeft een arbeidsbeperking of iemand is arbeidsgehandicapt wanneer hij door ziekte of een gebrek belemmerd wordt bij het verkrijgen of verrichten van arbeid.

Het punt wordt alleen behaald als de medewerker(s) op het moment van de keuring in dienst is bij de deelnemer.

Controle:

Document - De deelnemer neemt eigen documentatie op waaruit blijkt dat een medewerker in dienst is met een arbeidsbeperking.

12.8 Bonusnorm

Norm:

De deelnemer gebruikt bovenop de bovenstaande normen nog minimaal 1 een maatregel getroffen op gebied van maatschappelijke betrokkenheid.

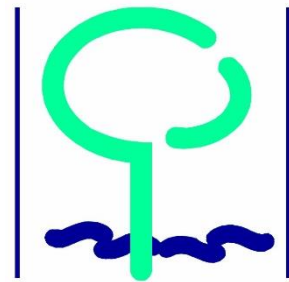
Colofon

Copyright © 2017

Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit
Utrecht.

E-mail adres: info@kmvk.nl

Internet adres: www.blauwevlag.nl

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit

Aan deze handleiding is de grootst mogelijke zorg besteed. Mochten er onverhoopt toch fouten in aanwezig blijken te zijn, dan is de Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit niet aansprakelijk voor welke gevolgen dan ook.

Deze handleiding is eigendom van Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid & Kwaliteit (KMKV). Niets uit deze handleiding mag gebruikt worden voor andere doeleinden zonder toestemming van Stichting KMKV.